

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 333/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. júla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť P. J., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. G., P., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 NcC 2/2011 z 9. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. apríla 2011 doručená sťažnosť P. J., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. G., P., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 NcC 2/2011 z 9. marca 2011.

Zo sťažnosti vyplýva, že *«Porušovateľom základných práv sťažovateľa je Krajský súd v Prešove (ďalej „porušovateľ“).*

V predmetnej veci už Ústavný súd SR rozhodoval v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 303/2010, na základe sťažnosti sťažovateľa zo dňa 31. 05. 2010, doručenej ústavnému súdu dňa 04. 06. 2010.

Ústavný súd SR nálezom zo dňa 25. 11. 2010 rozhodol, že základné právo P. J., podľa článku 46 ods. 1, Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3 NcC 2/2010 z 28. januára 2010, porušené boli.

Konaním, ktorým došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa, je uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3 NcC 2/2011 zo dňa 9. 3. 2011, ktorým Krajský súd v Prešove rozhodol, že sudkyňa JUDr. V. G. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci Okresného súdu Prešov, sp. zn. 8 C 9/2009...

Porušovateľ v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že v intenciách Nálezu ústavného súdu SR preto skúmal, či v danom prípade existujú objektívne skutočnosti (objektívna nestrannosť), ktoré vzbudzujú pochybnosti o nezáujatosti zákonnej sudkyne v očiach účastníkov verejnosti konania a verejnosti. Po doplnení dokazovania v naznačenom smere nebolo preukázané, že existuje opodstatnená obava, aby zákonná sudkyňa bola nestranná. Krajský súd neuveril tvrdeniam žalobcu v I. rade, aby zákonná sudkyňa krátko po 07. 04. 2009, resp. v iných dňoch sa zúčastnila na obede spolu s právnym zástupcom Mesta P., JUDr. A. N. Tvrdenia V. P. poprela tak zákonná sudkyňa, ako aj JUDr. A. N., ktorý zhodne uviedli, že sa poznajú len z pracovnej činnosti, nikdy spoločne neboli na obede, ich vzťahy sú profesionálne a naznačenie, že vzťahy medzi zákonnou sudkyňou a právnym zástupcom mesta P. sú „nadštandardné“ považuje navyše aj JUDr. A. N. za absolútne nevhodné, nezodpovedajúce skutočnosti a svojim obsahom zasahujúce do práva zástupcu na ochranu osobnosti.

Porušovateľ predvolal na 16. 02. 2011 o 8:30 hod. na výsluch svedka V. P. V. P. sa listom zo dňa 17. 02. 2011, doručeným súdu dňa 18. 02. 2011 ospravedlnil

z neúčasti na výsluchu vytyčenom na 16. 02. 2011, keďže sa dlhodobo zdržiava v zahraničí. Uviedol, že zasiela k predpokladanému predmetu výsluchu čestné prehlásenie s tým, že pokiaľ by to nepostačovalo, bude od 18. 04. 2011 do 21. 04. 2011 na území SR a je ochotný v konkrétnej veci vypovedať.

Porušovateľ uveril JUDr. A. N., že sťažovateľ - konateľ spoločnosti P., s. r. o. a V. P. sú obchodne spriaznené osoby.

Porušovateľ zhodnotil konanie sťažovateľa, že nemá záujem, aby súd vykonal v konaní dokazovanie výsluchom dotyčného svedka. Poukázal na postoj sťažovateľa, ktorý neoznámil na výzvu súdu generálie dotyčného svedka, a že uviedol, že adresu jeho bydliska nepozná s tým, že súd „na také výzvy nemá zákonné právo“ (sťažovateľ mal na mysli výzvy porušovateľa o uložení poriadkovej pokuty - t. j. diskriminačný prístup pri týchto výzvach zo strany porušovateľa).

Tvrdeniam sťažovateľa, že zákonná sudkyňa chodí s právnym zástupcom Mesta P. na spoločné obedy odvolací súd neuveril...

V posudzovanej veci je irelevantné, či porušovateľ uveril alebo neuveril tvrdeniam sťažovateľa, že zákonná sudkyňa chodí s právnym zástupcom mesta P. na spoločné obedy alebo nie, a či sťažovateľ má záujem na vykonanom dokazovaní výsluchom dotyčného svedka.

Z postupu porušovateľa vyplýva, že práve opak je pravdou, a že porušovateľ - sám nemal záujem na vypočutí dotyčného svedka a tým aj na objasnení veci. Svedok predsa mohol potvrdiť, alebo vyvrátiť tvrdenia sudkyne, ako aj právneho zástupcu mesta P., či boli spolu na obede, alebo či sa právny zástupca mesta P. pri stole iba zastavil v rámci spoločenských zvyklostí, ako to uvádza zákonná sudkyňa a pod.

Porušovateľ nezdôvodnil prečo uveril písomným prehláseniam JUDr. V. G. a JUDr. A. N. a prečo neuveril čestnému prehláseniu V. P., ako aj prečo nevykonal jeho výsluch, počas ktorého by mu bol kládol otázky slúžiace k objasneniu veci.

Všeobecný súd je pri hodnotení dôkazov viazaný tiež skutkovým stavom veci, a teda nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom. Zásada voľného hodnotenia dôkazov je totiž limitovaná tiež požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnymi závermi.

Takzvané opomenuté dôkazy, t. j. dôkazy, o ktorých v konaní nebolo súdom rozhodnuté, ako aj nevykonané dôkazy, ktoré súd pri postupe podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov nevykonal, preto skoro vždy založia nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia, ale súčasne aj jeho protiústavnosť...».

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo P. J., podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3 NcC 2/2011, zo dňa 09. 03. 2011 porušené bolo.

3. Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 09. 03. 2011, sp. zn. 3 NcC 2/2011, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť P. J., trovy konania vo výške 305,86 € (2 x 120,23 € - 1. prevzatie a príprava právneho zastúpenia, 2. písomné podanie na ústavný súd, plus 2x režijný paušál 7,21 €, plus DPH vo výške 20 % - 50,98 €), v prospech JUDr. J. G., do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniam toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom a slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia) orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa reálnosť, ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 27/04, IV. ÚS 25/05 a iné).

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 NcC 2/2011 z 9. marca 2011 a domáha sa jeho zrušenia.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd aplikujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma, či konanie ako celok bolo spravodlivé, a nie je zásadne oprávnený a povinný posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu súd vyvodil.

Do obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania dožadovať sa toho, aby všeobecné súdy preberali, alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 251/03).

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takého výkladu a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách a do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že vo veci rozhodoval ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 303/2010 z 25. novembra 2010, avšak krajský súd opätovne rozhodol, že sudkyňa JUDr. V. G. nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci vedenej Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 8 C 9/2009.

Ústavný súd sa vo svojom rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 303/2010 podrobne vyjadril k otázke riešenia námietky predpojatosti rozhodujúceho sudcu, a preto nie je potrebné v totožnej veci sa k tomuto výkladu vracieť.

Rozhodovanie o nestrannosti rozhodujúceho sudcu je súčasťou posudzovania základného práva na spravodlivé súdne konanie. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť v zmysle ustanovení § 14 až § 16 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Obsahom tohto základného práva nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (t. j. samotného sudcu, ktorý podal takýto návrh podľa § 15 ods. 1 OSP, resp. účastníka súdneho konania, ktorý podal takýto návrh podľa § 15a OSP) a vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre predpojatosť.

Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (II. ÚS 26/08).

Ústavný súd z uvedených hľadísk preskúmal uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 NcC 2/2011 z 9. marca 2011 a zistil, že krajský súd dôsledne doplnil dokazovanie v zmysle nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 303/2010.

Krajský súd v rozhodnutí okrem iného uviedol:

«V intenciách Nálezu Ústavného súdu SR krajský súd preto skúmal, či v danom prípade existujú objektívne skutočnosti (objektívna nestrannosť), ktoré vzbudzujú pochybnosti o nezaujatosti zákonnej sudkyne v očiach účastníkov konania a verejnosti. Po doplnení dokazovania v naznačenom smere nebolo preukázané, že existuje opodstatnené obava, aby zákonná sudkyňa bola nestranná. Krajský súd neuveril tvrdeniam žalobcu v I. rade, aby zákonná sudkyňa krátko po 07. 04. 2009, resp. v iných dňoch sa zúčastnila na obede spolu s právnym zástupcom Mesta P. JUDr. A. N.. Tvrdenia V. P. poprela tak zákonná sudkyňa, ako aj JUDr. A. N., ktorí zhodne uviedli, že sa poznajú len z pracovnej činnosti, nikdy spoločne neboli na obede, ich vzťahy sú výslovne profesionálne a naznačenie, že vzťahy medzi zákonnou sudkyňou a právnym zástupcom Mesta P. sú „nadštandardné“ považuje navyše JUDr. A. N. za absolútne nevhodné, nezodpovedajúce

skutočnosti a svojim obsahom zasahujúce do práva právneho zástupcu na ochranu osobnosti.

Tvrdeniam žalobcu v 1. rade, že zákonná sudkyňa chodí s právnym zástupcom Mesta P. na spoločné obedy odvolací súd neuveril už aj z toho dôvodu, že reštaurácia H. v P. je najbližším reštauračným zariadením v okolí sídla Okresného súdu Prešov, ktoré cez obedňajšie prestávky, vzhľadom na jeho vzdialenosť od sídla súdu k reštauračnému zariadeniu (cca 200 m), navštevujú nielen sudcovia Okresného súdu Prešov za účelom stravovania, ale v tomto reštauračnom zariadení sa stravujú aj advokáti. Nemožno preto vylúčiť náhodné stretnutie JUDr. A. N. s JUDr. V. G. počas obedňajšej prestávky. Za stavu, že tak zákonná sudkyňa, ako aj právny zástupca žalovaného v 2. rade zhodne tvrdia, že sa poznajú len z pracovnej činnosti, vylučujú akékoľvek „nadštandardné“ vzťahy medzi nimi a popierajú, aby spolu chodili na spoločné obedy, súd nemal pochybnosti o nezaujatosti zákonnej sudkyne. V tejto súvislosti treba poukázať aj na postoj žalobcu v 1. rade v konaní, ktorý na výzvu súdu, aby pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty oznámil generálne dotyčného svedka, uviedol, že adresu jeho bydliska nepozná. Tiež uviedol, že súd „na takéto výzvy nemá zákonné právo“, a preto je senát Krajského súdu v Prešove zaujatý. Naopak z tvrdení JUDr. A. N. vyplýva, že žalobca v 1. rade ako konateľ spoločnosti P., s. r. o. spolu so žalobcom v 2. rade a svedkom V. P. sú obchodne spriaznené osoby, čo vyplýva zo spisu Okresného súdu Prešov sp. zn. 8 C 258/2006. Preto vyššie opísaný postoj žalobcu v 1. rade súd zhodnotil, že tento nemal záujem, aby súd vykonal v konaní dokazovanie výsluchom dotyčného svedka.

Z dôvodu preukázania, že medzi právnym zástupcom žalovaného v 2. rade a zákonnou sudkyňou neexistuje taký vzťah, ktorý by objektívne mohol spochybňovať jej nezaujatosť (nestrannosť), tiež nebolo zistené ani preukázané, aby zákonná sudkyňa mala pomer k veci, k účastníkom konania, resp. k ich právnym zástupcom, odvolací súd nevyhovel námietke zaujatosti. So zreteľom na pomer k veci, k účastníkom konania, resp. k ich zástupcom nemožno mať pochybnosti o nezaujatosti zákonnej sudkyne.»

Z citovaného rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že sa zaoberal všetkými námietkami vznesenými sťažovateľom, pričom jeho záverom zodpovedá výrok rozhodnutia, ktorým nevyhlásil zákonnú sudkyňu z prerokovania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn.

8 C 9/2009. Ústavný súd zdôrazňuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie všeobecného súdu s právnym názorom účastníka, resp. právo na úspech v konaní (III. ÚS 419/08 a iné).

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi uznesením krajského súdu sp. zn. 3 NcC 2/2011 z 9. marca 2011 a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, odmietol sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi uvedenými v sťažnosti.

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júla 2011